

ויזרע יצחק

שנה ה'

<p>חג הסוכות הפטרה: "הנה יום בא" טו' תשרי תשע"ג</p>	<p>יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>זמני החג פניסה יציאה ר"ת</p>	<p>י"ב 16:49</p>	<p>ת"א 17:04</p>	<p>חיפה 16:55</p>
			<p>י"ג 18:00</p>	<p>18:02</p>	<p>18:01</p>
			<p>י"ד 18:41</p>	<p>18:38</p>	<p>18:39</p>

"ו-ה את סוכת דוד תקים,

בזכות שבעת הצדיקים"

הגיגים לחג הסוכות

"אך בזמננו עשר יום לזרשי השביעי... תזוגו את זוג ה' שבעת ימים" (ויקרא כג' לט)

בספר "דרשות רבינו יוסף נחמיה" אב"ד קראקא מובא הסבר מעניין מדוע חלה מצוות הישיבה בסוכה מיד לאחר הימים הנוראים על פי משל מהחיים שכאשר אדם חולה באחד מאיברי גופו, משתדלים הרופאים לרפא תחילה את האיבר החולה, וכאשר עלה בידם לרפא את האיבר והחולה החלים ממחלתו אז מבקשים הם לחזק את שאר הגוף, שנחלש בעקבות המחלה, ועל כן שולחים הם את החולה לנפוש באתר שיש בו אויר טוב או מרחצאות מרפא, בכדי לחזק את גופו ולהשיב אותו לאיתנו. וכפי שנוהגים בחולי הגוף כך נוהגים בחולי הנפש, כי הלא ידוע שתרי"ג המצוות בנויות מרמ"ח (248) מצות "עשה" שהן כנגד רמ"ח האיברים בגוף האדם ומשס"ה (365) מצות "לא תעשה" שהן כנגד ושס"ה גידים שבגוף האדם, כלומר כל מצוה או עבירה היא כנגד איבר מסויים בגוף האדם וכאשר מבטלים מצוה או עוברים עבירה פוגעים באיבר המסוים שכנגד המצווה או העבירה, ובראש השנה ויום הכיפורים אנו שבים בתשובה ומשתדלים לרפא ולתקן את האיברים הרוחניים שנפגעו בעבירות שכנגדם, אך גם לאחר שנרפאו אותם איברים, עדיין הנפש חלשה, כאדם הקם מחוליו, וצריכה היא למעין 'מרחצאות' של חיזוק כללי. וכדי להבריא את הנפש, זיכתה אותנו התורה לשבת בסוכה, שיש בו אור המקיף, סוכת שלום לגוף ולנפש. כך תחזק הנפש ותבריא מחוליי העוונות.

"ולקזתם לכם ביום הראשון" (ויקרא כג' מ)

ידוע שלפי המדרש ארבעת המינים רומזים לאיברים שבגוף האדם: אתרוג דומה ללב, לולב דומה לשדרה, ההדס דומה לעיניים והערבה דומה לשפתיים. רבינו בחיי מבאר, שאדם שנכשל בארבעה איברים אלו דהיינו שהלך ותר אחר לבו ועיניו, ועבר עבירות בגופו ובשפתיו, אל לו להתייאר ועליו לדעת שבכל זאת יש לו תקנה. והיא רמוזה במה שנאמר: "ולקחתם לכם", אם נכשלתם באיברים אלו, קחו ואמצו את האיברים האלו לטובה כ"תשובת המשקל": בלב לעשיית מצוות, בעיניים ללמוד בהן תורה, בפה לתפילה וללימוד, בבחינת "כל עצמותי תאמרנה". כעין זה מצאנו אצל הורדוס שלאחר שהרג את כל חכמי ישראל וניחם על מעשיו, אמרו לו חכמים: "כיבית אורו של עולם לך ועסוק באורו של עולם", לך ותבנה את בית המקדש" (ע"פ בבא בתרא ד.)

"מצטער פטור מן הסוכה" (סוכה כה:)

מבאר ה"תפארת שלמה" שסגולת מצות הסוכה היא מחסה ומגן לבני ישראל להינצל מכל צרה וצוקה, וכך הוא מפרש את "מצטער פטור מן הסוכה" שבזכות מצות הסוכה האדם יהיה פטור מכל צער. ולפי זה ניתן להבין אחרת את מה שמובא שם בגמרא ש"חולים ומשמשיהם פטורים מן הסוכה", שהכוונה היא שבזכות הסוכה יהיו נפטרים מכל חולי ומכאוב, ויתרפאו רפואת הנפש ורפואת הגוף.

נר ה' נשמת אדם העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

אברהם בן חמו בר אסתר ז"ל נלב"ע יח' תשרי

דוד בן חיים ובריינדל ז"ל נלב"ע ב' אלול תשע"ב איריס בת מלכה ז"ל נלב"ע כא' אב תשע"ב תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת :

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

"ולקזותם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים" (ויקרא כ"ב)

למרות שאנו נוטלים בידינו ארבעה מינים, אתרוג לולב הדס וערבה, הברכה שאנו מברכים היא "על נטילת לולב" מדוע? מבואר ב"ילקוט הרועים" שבשמו של הלולב רמוזה מצות הנענועים, שהרי המצוה היא לנענע שלוש פעמים הולכה והבאה לארבע רוחות העולם ולמעלה ולמטה, וזאת בכדי להמליך הקדוש ברוך הוא על ארבע רוחות העולם ובשמים ובארץ, ואם נסכם את מספר הנענועים, הולכה והבאה לכל ששת הכיוונים יעלו בסף הכל המנין לשלושים ושש כנגד "ל"ו" שבתבת לו-לב. ומה שנשאר מהתיבה לו-לב הן האותיות ל"ב לרמז לנו שבמצות הנענוע חייב האדם לכויין את לבו לאביו שבשמים.

"למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים" (ויקרא כ"ב מ)
מהפסוק רואים שכל הרעיון של מצות הסוכה הוא בכדי לעשות זכר לנס של ענני הכבוד שתחתם חסו בני ישראל בצאתם ממצרים, אך נשאלת השאלה, מדוע לא עושים זכר לשאר הניסים, דהיינו המן והבאר, שהיו לבני ישראל במדבר כפי שמובא בגמרא: "שלוש מתנות טובות... ואלו הן: באר וענן ומן, באר בזכות מרים, עמוד ענן בזכות אהרן, מן בזכות משה" (תענית ט). **החיד"א** מביא בשם הרב צמח דוד שבעצם המצוה של שמחה בחג יש בה מעין זכר למן ולבאר, משום שהשמחה מתקיימת על ידי אכילה ושתייה שהרי אמרו חז"ל: "אין שמחה אלא בבשר וביין" וחז"ל אמרו שהיה במן את הטעם של כל המאכלים ובבאר היה את הטעם של כל המשקים, ולכן בריבוי אכילה ושתייה בחג הסוכות אנו בעצם מזכירים גם את המן והבאר.

"וסכה תהיה לצל יומם מזורב ולמוזסה ולמסתור מזרם וממטר" (ישעיה ד' ו)

ראיתי מבארים שהפסוק מרמז על האיסור להוסיף מצוה על מצות התורה או לגרוע מצוה ממנה שנאמר: "לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו" (דברים ד' ב) שכידוע מנו חז"ל רמ"ח (248) מצות "עשה", ולפי האיסור שהקדמנו, הרי אסור להוסיף מצוה אחת ולהעמיד את סך המצות לרמ"ט (249) או להחסיר מצוה אחת ולהעמידם על רמ"ז (247). וזה מה שמרמז לנו הנביא: "וסוכה תהיה לצל יומם מחורב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר". כלומר זכות הסוכה תהיה מחסה ומגן לאדם לבל יסטה ממצות ה'. "מזרם" דהיינו שלא יבא לפחות מצוה ולקיים רק רמ"ז מצות "וממטר" שלא יבא להוסיף מצוה ולקיים רמ"ט מצות אלא ישמור על רמ"ח בלבד.

"עברו את ה' בשמוזה" (תהלים ק' ב)

מדוע מופיעה המילה "את" בפסוק? הלוא כל מקום בו מופיעה המילה "את" זה בא לרבות (להוסיף) משהו אם כך, מה באה לרבות כאן? אלא ראיתי מבארים את ה"א-ת" במשמעות של מאל"ף ועד תי"ו, ללמדך, שעל האדם להיות תמיד בשמחה, בכל האירועים אשר יארעו לו בחייו, מאל"ף ועד תי"ו, צריך להיות בשמחה.

"אתרוג גימטריא תר"י, ועם ג' המינים הנוספים הוא תר"י"ג, שיעקובל כנגד תר"י"ג מוצוות. (באר היטב סימן תרמה ס"ק ט בשם תשובות מהרי"ו)

בעל ה"הפלאה" לומד מכאן מוסר השכל גדול, על פי המובא במדרש שה"אתרוג" מרמז על מי שיש בו גם תורה וגם מעשים טובים, ה"לולב" מרמז על מי שיש בו תורה בלבד, ה"הדס" מרמז על מי שיש בו מעשים טובים בלבד, וה"ערבה" מרמזת על מי שאין בו לא תורה ולא מעשים טובים. אך אפילו זה שיש בו גם תורה וגם מעשים טובים, ה"אתרוג", אם הוא חי לעצמו בלבד ואינו פועל לעורר את האחרים לעבודת הבורא אינו יוצא ידי חובתו והוא בגימטריא רק תר"י, כי עדיין הוא חסרים לו ג' מצוות. את השלמות ישיג ה"אתרוג" כאשר הוא יצרף אליו את ה"לולב", את זה שיש בו תורה אבל אין בו מעשים טובים, את ה"הדס", זה שאין בו תורה אך יש בו מעשים טובים, ואת ה"ערבה" שאין בה לא תורה ולא מעשים טובים, ועל ידי קירוב שלושה סוגי בני אדם אלו מגיע ה"אתרוג" לשלמות. ולכן רק בצירוף ג' מינים אלו יחד עם ה"אתרוג" הוא נהיה בגימטריא תר"י"ג.

"ושמוזה בוזגך אתה ובנך... והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך" (דברים ט"ז יד)

נוהג היה רבי לוי יצחק מבארדיצ'ב להזמין אל סוכתו דווקא אנשים פשוטים, מן הדרגה הנחותה ביותר. איתם היה אוכל את סעודות החג, מאזין לדבריהם ומשמיע באוזניהם את דברי תורתו. היו האנשים תמהים על מנהגו זה. וכי אין הוא יכול למצוא לו חברותא הולמת יותר? פעם שאלוהו לטעם הדבר. השיב רבי לוי יצחק על דרך הצחות: לעתיד לבוא, כשיזמינו את כל הצדיקים לסוכת עורו של לוייתן, ארצה גם אני, כמוכן, להיכנס לאותה סוכה. ואולם שומרי הפתח ודאי יעכבו אותי ויאמרו בכעס: הוצפה שכזאת! איך אדם שכמותך מעז להידחק בין צדיקים וגדולי עולם? אוכל להשיב על כך: גם אנכי הזמנתי לסוכתי אנשים פשוטים, וכלל לא התביישתי בהם.

לרפואת כל חולי ישראל ובכללם:

הרה"ג משה חזקיהו שליט"א בן שרה, אליהו בן אסתר, אריה בן מינה, ישראל בן טובה, עינבר בת אביבה

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) להשאלה בטלפון: 052-3268315

גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" (כולל מנחה וערבית) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו טלפון לפרטים: 052-3268315